

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

MOTTATT

21 NOV 2012

FMOA

Likelydende brev til:
Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Pb 8111 Dep, 0032 Oslo
Statens kartverk Tinglysningen, 3507 Hønefoss

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2011/6701 NAT-VE-TLA

Arkivkode:

422.3

Dato:

13.11.2012

Godkjenning av forvaltningsplan og endring av verneforskrift for Nordre Øyeren naturreservat i Enebakk, Fet og Rælingen kommuner

Nordre Øyeren naturreservat i Enebakk, Fet og Rælingen kommuner ble vernet ved kgl.res. 5.12.1975 med hjemmel i naturvernloven § 8. Verneområdet dekker et areal på tilsammen ca. 62,6 km², av dette er landarealet ca. 7,5 km² og vannarealet ca. 55,1 km². Formålet med vernet er å bevare Norges største innlandsdelta med dets varierte plante og dyresamfunn.

Nordre Øyeren som Norges største innlandsdelta, har et rikt og variert plante- og dyreliv. Naturreservatet ligger nord i innsjøen Øyeren, og utgjør sammen med Sørumsneset naturreservat et større natursystem. Landskapet preges av den store variasjonen i deltaområdet. Grunne bukter og vikar, laguner, avsnørte meandre, forgrenede elveløp og åpne vannflater gir gode forhold for mange arter. Deltalandskapet er i stadig forandring og vekst. Naturreservatet har et usedvanlig rikt plante- og dyreliv, først og fremst knyttet til deltaet og de næringsrike gruntvannsområdene. Stor variasjon i habitater og økologiske nisjer bidrar til at Øyeren er en av de mest artsrike innsjøene i Nord-Europa når det gjelder vannbotanikk. Naturreservatet benyttes både som overvintringssted og rasteplass for fugl under vår- og høsttrekk. Området har også betydning for hekkeområde.

Nordre Øyeren naturreservat ble i 1985 tatt inn på Ramsarkonvensjonens liste over internasjonalt viktige våtmarksområder. Områdets status som Ramsarområde innebærer en internasjonal forpliktelse om å ivareta området. Statusen medfører ikke ytterligere juridiske restriksjoner enn hva som følger av verneforskriften, men gjennom Ramsarkonvensjonen er Norge forpliktet til å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder slik at områdenes økologiske funksjoner opprettholdes.

I 2008 startet Fylkesmannen i Oslo og Akershus arbeidet med ny forvaltningsplan for Nordre Øyeren naturreservat og Sørumsneset naturreservat. Arbeidet med forvaltningsplanen har vært en omfattende prosess med deltakelse fra mange aktører. Gjennom dette arbeidet har Fylkesmannen sett behov for å fastsette egne bestemmelser om ferdsel i Nordre Øyeren naturreservat, i tillegg til at de midlertidige bestemmelsene om jakt i naturreservatet, fastsatt av Miljøverndepartementet 29.7.1983, er evaluert.

Besøksadresse:
Tungasletta 2
Postadresse:
Postboks 5672 Sluppen
N-7485 Trondheim

Telefon:
73 58 05 00
Telefaks:
73 58 05 01

Videokonf:
73 90 51 40

Internett:
www.dirnat.no
E-post:
Postmottak@dirnat.no

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid
Telefon:
73 58 09 02

Godkjenning av forvaltningsplan for Nordre Øyeren og Sørumsneset naturreservater

Direktoratet har vurdert Fylkesmannens forslag til forvaltningsplan. Planen fremstår som faglig grundig, med relevante bevaringsmål og tiltaksplan, og Direktoratet for naturforvaltning godkjenner med dette forvaltningsplanen for Nordre Øyeren og Sørumsneset naturreservater.

Direktoratet ber likevel om at Fylkesmannen på en tydeligere måte synliggjør i planen hvordan de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 er ivaretatt i forvaltningsplanleggingen. Direktoratet har i tillegg noen mindre korrekturmerknader. Et rettet eksemplar av forvaltningsplanen med disse merknadene vil bli oversendt på e-post. For øvrig gjøres oppmerksom på at finansiering av en rekke av de foreslåtte tiltakene i forvaltningsplanen må avklares gjennom bestillingsdialogen med Statens naturoppsyn. Årlige møteutgifter kan ikke påregnes finansiert gjennom tiltaksmidler.

Endring av verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat

Revisjon av verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat gjelder bestemmelsene i punkt IV nr. 4 Ferdsel – Fiske, samt de særskilte bestemmelsene om jakt i naturreservatet.

Gjeldende bestemmelser om ferdsel og jakt

Det følger av verneforskriften punkt IV nr. 4 at motorisert ferdsel til lands er forbudt i naturreservatet. Til vanns gjelder et forbud mot bruk av vannscooter og vannjetdrevne fartøyer, i tillegg til at det er en hastighetsbegrensning på 5 knop for motordrevne fartøyer nord for grenselinjen Gjellbekkvika Rundsand – Karte. Landing med luftfartøy og lavtflyging under 800 fot er forbudt i den isfrie del av året. Bruk av motoriserte modellfly i den isfrie del av året og bruk av motoriserte modellbåter er ikke tillatt. Det følger av punkt IV nr. 4.7 at all ferdsel skal skje på en slik måte at dyre- og plantelivet ikke unødig skades eller forstyrres, og at departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ferdselen i området.

Det følger av verneforskriften punkt IV nr. 1.2 at ville pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir, egg og unger, er fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser for jakt, herunder forby all jakt i naturreservatet. Bestemmelser om jakt er fastsatt av Miljøverndepartementet 29.6.1983 med hjemmel i verneforskriften punkt IV nr. 4.7. Det følger av disse bestemmelsene at all jakt er forbudt i naturreservatet med unntak av jakt på stokkand, krikkand, kvinand, ringdue, kråke, rødrev og mink i perioden fra og med 15.9 til og med 14.10. Jaktområdet er begrenset til et område i Fet kommune, angitt på eget kart. Antall jaktkort skal til enhver tid ikke overstige 75.

Fylkesmannens forslag til endring i verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat

Bakgrunnen for forslaget om endring i ferdselsbestemmelsene er et ønske om å kanalisere ferdselen både til vanns og på land i sårbare områder innenfor verneområdet i hekketiden. I sitt høringsforslag foreslo Fylkesmannen derfor ferdselsbegrensninger i utvalgte soner i naturreservatet. Fylkesmannen viste i sitt høringsbrev til at man ønsket å balansere forholdet mellom tilgjengelighet for publikum og verneverdiene, og samtidig ha en regulering som er enkel å forholde seg til.

Forslaget som ble sendt på høring ved brev av 24.5.2011 innebar ferdselsforbud på land og i sjøen i perioden fra og med 15.3 til og med 15.5 og fra og med 15.8 til og med 15.11 i områdene Svelle,

Snekkervika og Monsrudvika med området sør for Rossholmen. Det ble foreslått unntak fra forbudet i merket båtled, djupåler og mellom lovlige fortøyningsplasser og båtleder/djupåler.

På søndre del av Årnestangen syd for fugletårnet ble det foreslått ferdselsforbud hele året med unntak av ferdsel på oppmerket sti. På øyene Karte og Rossholmsand ble det foreslått ilandstigningsforbud i perioden 15.4 til og med 15.7. I Kusandråka ble det foreslått forbud mot all motorisert ferdsel hele året. Fra forbudet mot motorisert ferdsel på land ble det foreslått unntak for motorisert ferdsel i landbruksøyemed.

Jakttidsbestemmelsene i forskrift av 29.6.1983 ble foreslått opphevet, slik at det innføres et generelt jaktforbud i naturreservatet i henhold til verneforskriften punkt IV nr. 1.2.

Endring i forslaget etter gjennomført høring

Fylkesmannen har oppsummert innspill til høring på forvaltningsplan og forslag til nye ferdselsbestemmelser og oppheving av jakttidsbestemmelsene for Nordre Øyeren naturreservat. Det er innkommet en rekke høringsuttalelser, både fra grunneiere, interesseorganisasjoner og offentlige instanser. Fylkesmannen har gjennomgått og kommentert uttalelsene, og har på bakgrunn av dette gjort noen mindre endringer i sitt forslag. Høringsoppsummeringen er vedlagt Fylkesmannens tilrådning til DN.

På bakgrunn av forslag fremkommet i høringen foretok Fylkesmannen ved brev av 12.12.2011 en tilleggshøring av forslag til endring av hastighetsbestemmelsene i naturreservatet. Forslaget innebar en økning av hastigheten til 15 knop i en definert led fra nordsiden av Svellet til sørenden av eksisterende 5-knop-sone. Samtidig foreslås utvidelse av 5-knop-sonen til å dekke gruntvannsområdene sør for deltaet hvor det oppholder seg mye fugl.

Etter gjennomførte høringer opprettholder Fylkesmannen sitt forslag om revisjon av ferdselsbestemmelsene med noen presiseringer og justeringer av forslaget. Fylkesmannens tilrådning innebærer at Kusandråka likevel ikke stenges for motorisert ferdsel, men at bruken blir som tidligere. Ferdselsbestemmelsene foreslås endret slik at de ikke er til hinder for transport og ferdsel i forbindelse med tradisjonell jordbruksdrift. I tillegg foreslås 15-knopsleden endret ved at strekningen i Svellet tas ut, og at sonen forlenges oppover Glomma til nordenden av Gjushaugsand. Fylkesmannen opprettholder forslaget om totalforbud mot jakt i naturreservatet.

Direktoratets vurdering

Direktoratet for naturforvaltning er i delegasjonsbrev fra Miljøverndepartementet av 3.11.1988 delegert myndighet til blant annet å gi bestemmelser om ferdselsregulering etter naturvernloven § 22 første ledd, og å foreta andre endringer i vernebestemmelsene som ikke strider mot formålet med vernet. Delegasjonen gjelder alle saker med virkning fra 15.11.1988. Naturvernloven ble opphevet ved vedtakelse av naturmangfoldloven 19.6.2009. Det følger av overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77 at delegering av myndighet med hjemmel i bestemmelser som oppheves eller endres ved naturmangfoldloven fortsatt gjelder. Den generelle bestemmelsen om regulering av ferdsel i naturvernloven § 22 er ikke videreført i naturmangfoldloven. Imidlertid gir verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat en særskilt hjemmel til å gi nærmere bestemmelser om ferdsel.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på

vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Fylkesmannen har i høringsforslaget redegjort for bakgrunnen for forslagene om endring av verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat når det gjelder ferdsel og jakt. Når det gjelder ferdsel, viser Fylkesmannen til at det er lange tradisjoner for bruk av området til fiske, båtbruk, bading og rekreasjon, og at det er store utfordringer knyttet til bruk av området uten at bruken går på bekostning av fuglelivet som er særlig sårbart for forstyrrelse. Når det gjelder jakt, viser Fylkesmannen til at jakt på ande- og vadefugler har lange tradisjoner i området, men at interessen har vært liten de senere årene. Fylkesmannen mener at et bærekraftig uttak i seg selv ikke vil være noen trussel mot verneformålet, men at forstyrrelsen som følger med aktiviteten fører til stress både blant jaktbare- og ikke jaktbare arter. Jakten foregår på høsten, i en periode da mye fugl raster i Nordre Øyeren.

Nordre Øyeren er blant de mest artsrike områdene i Norge. Naturreservatet er en meget viktig lokalitet for trekkende og overvintrende fugler, både i nasjonal og internasjonal målestokk, og området har en sentral beliggenhet i den østlige trekktruten gjennom Norge. Først og fremst er området av svært stor betydning for våtmarksfugl som rasteplass under vår- og høsttrekket. Andefugl dominerer, men også vadefugl og gjess er store forekommende grupper. Øyene i deltaet gir også mange muligheter for hekkende fugl til å finne reirplasser og områder for næringssøk. I alt er det registrert mer enn 268 fuglearter i reservatet, av dem er 133 arter knyttet til våtmark. På grunn av de svært vekslende naturforholdene fra næringsrike gruntvannsområder til dypere vannmasser, har området et meget rikt plante- og dyreliv. Det er registrert 325 sump- og vannplanter. Fiskefaunaen er også uvanlig rik. Øyeren har flere fiskearter enn noen annen norsk innsjø, trolig 25. De grunne vikene og lagunene, vindutsatte leirvannsområdene og dypvannsområdene skaper stor variasjon i leveområder. Dette danner levegrunnlag for både varmekrevende grunnvannsarter og arter knyttet til åpent, dypt og kaldere vann. Det er observert 18 pattedyrarter i området, men flere av artene har usikker status. På de store mudderbankene lever leddormer og krepsdyr som danner grunnlag for den rike fiske- og fuglefaunaen. Insekstfaunaen er dårlig kjent, men registrering av noen rødlistearter indikerer at det er et rikt insektliv i området. Flere krypdyr og amfibier har tilhold i naturreservatet.

Med årene har det vært en stadig økende ferdsel innenfor reservatgrensene, særlig motorisert ferdsel til vanns. Fuglelivet er særlig sårbart for slike forstyrrelser. I tillegg til motorisert ferdsel til vanns, er også ilandstiging og ferdsel på ulike holmer og øyer et økende forstyrrelsesmoment for hekkende fugl. Det forventes at bruken av området vil øke, blant annet ut fra vurderinger av befolkningsvekst i regionen.

Fylkesmannen viser til at gjentatte rapporter beskriver at fugl blir skremt av ferdsel i Nordre Øyeren. Verneformålet er knyttet opp mot deltaet med dets plante- og dyresamfunn, og forstyrrelse av fuglelivet i naturreservatet vil kunne være i strid med dette formålet.

Kunnskapen om Nordre Øyeren naturreservat er hentet fra Naturbase, miljøstatus.no, utkast til forvaltningsplan for Nordre Øyeren og Sørumsneset naturreservat, skjøtelsesplanen for Nordre Øyeren naturreservat fra juni 1979, rapporten Miljøfaglige undersøkelser i Øyeren 1994 – 2000, samt kunnskap fra Fylkesmannen gjennom forvaltning av området. Det er også hentet kunnskap fra høringsprosessen, i tillegg til generell kunnskap om forstyrrelser på fugl. Det er gjennomført møte med Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF) etter at Fylkesmannens tilrådning ble oversendt direktoratet.

Direktoratet for naturforvaltning legger til grunn at saken bygger på eksisterende og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag i samsvar med kravene som følger av naturmangfoldloven § 8.

Den generelle bestemmelsen i gjeldende forskrift er at ferdsel i naturreservatet skal skje på en slik måte at dyre- og plantelivet ikke unødig skades eller forstyrres. Ferdsel og forstyrrelsesproblematikk vurderes å være en hovedutfordring i naturreservatet, og kan ha en negativ innvirkning på verneverdiene og verneformålet. Kunnskap om forstyrrelse av fuglelivet på grunn av menneskelig adferd er kjent fra mange undersøkelser, og gjennom forvaltning av Nordre Øyeren naturreservat har Fylkesmannen god kunnskap om dagens bruk av området. Det er forventet at bruken av området vil fortsette å øke, og en videre økning i ferdselen vurderes å kunne ha en uheldig effekt på verneverdiene.

Forvaltningsmålene for arter og naturtyper i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 fastsetter som mål at mangfoldet av naturtyper skal ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde, og at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Restriksjonsnivået i verneforskriften er fastsatt ut fra en avveining av hensynet til naturmangfold (verneformål) veid opp mot andre hensyn som friluftsliv, jakt og annen bruk av området. I vurderingen av behovet for endring i forskriften legges også vekt på føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9. I naturreservatet har man god kunnskap om dagens ferdsel og at denne påvirker verneverdiene negativt. Føre-var-prinsippet innebærer at det også legges vekt på usikkerheten i forhold til eventuell økning av ferdselen, og hvilken virkning dette vil ha for fuglelivet i naturreservatet.

Når det gjelder den samlede belastningen i området, viser utkastet til forvaltningsplan til at områdene er attraktive med mange ulike brukerinteresser. Naturreservatet er viktig i landbrukssammenheng og til forskjellige former for friluftsliv. Nærhet til tett befolkete områder bidrar til at reservatene benyttes mye i rekreasjonssammenheng. Ferdsel er en del av den samlede belastningen i naturreservatet, jf. naturmangfoldloven § 10, både knyttet til omfanget av ferdselen i seg selv, og ved at ferdselen kan komme inn i vurderingen av andre tiltak. Forvaltningsplanen beskriver dagens situasjon i forhold til ulike tiltak, og gir retningslinjer/vurderinger knyttet til ulike brukerinteresser. Det er satt som forvaltningsmål at det ikke er ønskelig med ytterligere tekniske inngrep ut fra dagens nivå, og at den samlede belastningen ikke skal øke.

Når det gjelder jakt, viser utkastet til forvaltningsplan for Nordre Øyeren til at et bærekraftig uttak i seg selv er ikke ansett som noen trussel mot verneformålet, men at forstyrrelse som følger med aktiviteten, som ofte foregår i sårbare områder, kan være problematisk. Jakttrykket har vært lavt de siste årene, men de skuddene som avfyres fører til stress blant både jaktbare og ikke-jaktbare arter som oppholder seg i området. Det er derfor lagt til grunn at ferdsel- og forstyrrelsesproblematikk krever avveininger mellom allmennhetens bruk av området og verneverdiene. Utkastet til forvaltningsplan foreslår som forvaltningsmål at *"mulighetene for rike naturopplevelser innenfor Nordre Øyeren naturreservat og Sørumsneset naturreservat skal være med på å bidra positivt til livskvalitet, helse og trivsel for brukerne av området. Utøvelse av friluftsliv skal imidlertid ikke ha et slikt omfang og innhold som går på bekostning av verneverdiene"*. Når det gjelder motorisert ferdsel er det foreslått som forvaltningsmål at *"Nordre Øyeren naturreservat skal fortsatt brukes til rekreasjon/friluftsliv, men motorisert ferdsel og annen ferdsel som kommer i konflikt med verneformålet skal ikke forekomme"*.

Gjennom høringen er det fremkommet mange synspunkter og merknader til forslagene om ferdselsrestriksjoner og jaktforbud. For oppsummering av høringsuttalelsene vises til Fylkesmannens tilrådning til Direktoratet for naturforvaltning. Innføring av ferdselsrestriksjoner medfører

innskrenkninger i hvor man kan ferdes, samtidig er det foreslått tilpasninger ved at det er åpnet for ferdsel i merket båtled, og at det er generelt tillatt med ferdsel i sommermånedene. De foreslåtte begrensningene er gjort av hensyn til fuglelivet og restriksjonene er foreslått i de periodene fuglene har størst behov for beskyttelse.

I forslaget til forvaltningsplan er det redegjort for bruken av området i friluftslivssammenheng. Elveløpene i naturreservatet brukes til kano- og kajakkpadling, og det er mange badeplasser i Øyeren. Mange besøker området til fots, blant annet fugleinteresserte. Området er populært for fiske i tillegg til begrenset jaktutøvelse. Motorisert ferdsel til vanns er vurdert å være den aktiviteten som samlet sett bidrar til mest forstyrrelser, men også aktiviteter som seiling, kanopadling, surfing, kiting, jakt og fiske kan i varierende grad være forstyrrende. Ilandstigning og ferdsel på holmer og øyer har blitt et økende forstyrrelsesmoment for hekkende fugl. Et generelt ferdselsforbud vil gjelde all ferdsel i avgrensede områder i en begrenset periode. Direktoratet er enig i Fylkesmannens vurdering at det er behov for regulering av ferdselen i naturreservatet av hensyn til fuglelivet, og at dette spesielt gjelder i sårbare områder i visse deler av året. Dette er i samsvar med forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10.

Gjeldende jaktforskrift åpner for en begrenset jaktutøvelse i en avgrenset del av naturreservatet i Fet kommune. Jaktområdet overlapper noe med forslaget til ferdselsforbudssoner. Gjeldende jaktbestemmelser åpner for jakt på stokkand, krikkand, kvinand, ringdue, kråke, rødrev og mink. Det arrangeres en særskilt jegerprøve for å kunne jakte i reservatet, og det er satt tak på antall jaktkort. Jaktbestemmelsene ble vedtatt i 1983, etter en prøveordning fra 1979. Jaktbestemmelsene er en særordning, det er ikke vanlig at det åpnes for jakt i naturreservater av denne typen. Interessen for jakt i området har avtatt de senere år. Fylkesmannen viser til at det i 2009 ble solgt 12 jaktkort.

Etter at Fylkesmannens tilrådning ble oversendt direktoratet, ba NJFF om et møte med DN for å diskutere muligheten for en videreføring av jakt i naturreservatet. Direktoratet har etter dette møtet gjort forsøk på å finne en løsning for å videreføre jaktordningen og samtidig ta hensyn til verneverdiene og samlet belastning i området. Det er antatt at et bærekraftig uttak fra viltbestandene i seg selv ikke er ansett som noen trussel mot verneformålet. I forbindelse med opprettelsen av naturreservatet ble jaktens innvirkning på fuglelivet evaluert. Undersøkelsen viste negative effekter av jakt på enkelte artsgrupper i noen områder (gressender, laksender), mens det hos andre (vadefugl, kvinand) ikke kunne sees effekter av jaktutøvelsen på bestanden. Nyere tellinger av fugl i verneområdet viser at mange arter har økt i antall. Samtidig er forstyrrelse et økende problem i området, både i forbindelse med jakt og ved annen bruk av området. Det er etter direktoratets vurdering ikke aktuelt å opprettholde jakt i områder hvor det fastsettes ferdselsforbud av hensyn til fuglelivet. I områdene utenfor ferdselsforbudssonene er det ikke begrensninger på ferdsel til fots. Etter direktoratets vurdering vil jakt inntil grensen for ferdselsforbudssonene kunne medføre en forstyrrelse som vil ha negativ påvirkning på verneverdiene, jf. også føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9. Verneområdet skal være et fristed for fugl, og stress både for jaktbare og ikke jaktbare arter er begrunnelsen for Fylkesmannens forslag om jaktforbud også i områdene utenfor ferdselsforbudssonene. En eventuell reduksjon i antall jaktkort vil ha liten effekt i forhold til dagens situasjon, da antallet solgte kort har vært lavt de siste årene. Ut fra en vurdering av den samlede belastningen i området, jf. naturmangfoldloven § 10, opphever direktoratet jaktbestemmelsene i tråd med Fylkesmannens tilrådning.

På bakgrunn av ovenstående endrer Direktoratet for naturforvaltning verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat i tråd med tilrådingen fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Endringen

innebærer at det innføres ferdselsforbudssoner i deler av året i områdene Svelle, Snekkervika og Monsrudvika. I tillegg fastsettes ilandstigningsforbud på øyene Karte og Rossholmsand i deler av året. I et område på søndre del av Årnestangen fastsettes ferdselsforbud hele året, med unntak av ferdsel på oppmerket sti. Det fastsettes unntak fra ferdselsforbudet i merkede båtleder og djupåler som fremgår av forskriften og ferdselskart. I området nord for fastsatt grenselinje mellom Sofiedal og Blesavika fastsettes hastighetsbegrensninger. Jaktbestemmelsene i den særskilte forskriften om jakt i Nordre Øyeren naturreservat oppheves. Gjenstående bestemmelse i jaktforskriften punkt 1 som presiserer at all jakt i naturreservatet er forbudt flyttes til verneforskriften for Nordre Øyeren naturreservat som en presisering av forskriftens punkt IV nr 1.2. I tillegg foretas noen mindre redaksjonelle endringer i verneforskriften, i tillegg til retting av en feil i opplistingen over berørte eiendommer. Endringene vil tre i kraft 1.1.2013.

Vedtak

Direktoratet for naturforvaltning fatter følgende vedtak:

Forskrift om endring av vernebestemmelser for Nordre Øyeren naturreservat

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 77, jf. kgl.res. 3.7.1987 nr. 572 om delegering av myndighet etter naturvernloven mv. til Miljøverndepartementet for fredningsvedtak, forskrift 5.12.1975 nr. 11 punkt IV nr. 4.7 og delegasjonsbrev fra Miljøverndepartementet av 3.11.1988, gjøres følgende endringer i forskrift 5.12.1975 nr. 11 om fredning av Nordre Øyeren naturreservat og forskrift 29.6.1983 nr. 4313 om jakt i Nordre Øyeren naturreservat:

I

Forskrift 5.12.1975 nr. 11 om fredning av Nordre Øyeren naturreservat endres på følgende punkter:

Punkt II femte ledd skal lyde:

Rælingen kommune:

76/1, 76/2, 77/1, 77/3, 78/1, 79/1, 80/1, 80/4, 80/7, 81/4, 81/7, 81/9, 81/10, 81/71, 82/1, 82/15, 82/46, 83/1, 83/10, 83/12, 83/13, 84/2, 85/1, 85/2, 86/1, 86/8, 87/1, 87/2, 87/4, 87/6, 87/7, 87/9, 87/10, 87/24, 87/25, 87/28, 88/2, 88/3, 88/10, 89/3, 90/1, 91/1, 91/3, 92/1, 92/4, 92/6, 93/1, 93/69, 94/1, 94/6, 94/7, 94/9, 94/21, 95/1, 96/6, 96/13, 97/2, 98/1, 98/2, 98/3, 98/4, 98/8, 98/9, 98/24, 98/74, 98/79, 98/84, 99/1, 99/13, 99/14, 101/1, 101/8, 101/11, 101/19, 101/21, 101/29, 101/98, 102/1, 103/4, 103/240, 104/8, 104/322, 104/376, 107/3, 107/4, 107/5, 108/1, 108/2, 108/3, 108/4, 108/5, 108/6, 108/7, 108/8, 108/9, 108/10, 108/11, 108/12.

Nytt siste ledd i punkt II skal lyde:

Grensene for ferdselssonene i kap IV nr. 4.2 fremgår av kart i målestokk 1:40 000 datert Direktoratet for naturforvaltning august 2012.

Punkt IV nr. 1 Plante- og dyrelivet skal lyde:

1.1. Vegetasjon på land og i vann er fredet mot all skade og ødeleggelse som ikke følger av tillatt ferdsel eller annen virksomhet nevnt under punktene 4 – 5 nedenfor.

1.2. Ville pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir, egg og unger, er fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art. *I reservatet er all jakt forbudt.* Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser for jakt.

1.3. Nye plante- og dyrearter må ikke utsettes i området.

Punkt IV nr. 4 Ferdsel – Fiske skal lyde:

4.1 *Hele verneområdet*

4.1.1 *All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.*

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ferdselen i området.

4.1.2 *Motorisert ferdsel til lands er forbudt. Forbudet gjelder også på islagte vann.*

4.1.3 *Bruk av vannscooter og lignende vannjetdrevne fartøy er forbudt. Landing med luftfartøy og lavtflygning under 300 meter er forbudt.*

4.1.4 *Bruk av motoriserte modellfly, modellbåter og lignende er forbudt.*

4.1.5 *Fiske er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk så fremt det ikke er i strid med bestemmelser i verneforskriften.*

4.1.6 *Det er båndtvang for hund hele året.*

4.1.7 *Forbudet i 4.1.2 gjelder ikke for motorisert ferdsel i landbruksøyemed og annen virksomhet nevnt i IV nr. 5.*

4.1.8 *Ferdselsbestemmelsene i nr. 4 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.*

4.2 *Områder med særlige ferdselsbegrensninger*

4.2.1 *Nord for fastsatt grenselinje mellom Sofiedal – Blesavika er høyeste tillatte hastighet for motordrevne fartøyer til vanns 5 knop. I en sone på 25 meter på begge sider av merket båtled fastsatt av forvaltningsmyndigheten, fra grenselinjen nord på Gjushaugsand til grenselinjen Sofiedal – Blesavika, er høyeste tillatte hastighet 15 knop.*

4.2.2 *I områdene Svelle, Snekkervika og Monsrudvika med området sør for Rossholmen, angitt som sone 1 på ferdselskartet, er det i periodene fra og med 15. mars til og med 15. mai og fra og med 15. august til og med 15. november forbud mot all ferdsel på land, inkludert ferdsel på tørrlagte mudderbankområder, og all ferdsel på sjø, herunder bruk av motorbåt, kano, kajakk, surfebrett, seilbrett, kite og lignende.*

4.2.3 *Forbudet i 4.2.2 gjelder ikke for:*

a. *Ferdsel på sjø med motorbåt og lignende farkost som nevnt i 4.2.2 i en sone på 25 meter på begge seider av merket båtled fastsatt av forvaltningsmyndigheten.*

b. *Ferdsel med båt og lignende farkost som nevnt i 4.2.2 mellom eksisterende fortøyningsplass på fastland og merket båtled.*

c. *Ferdsel i landbruksvirksomhet og annen virksomhet nevnt i kap. IV nr. 5.*

4.2.4 *I et område på søndre del av Årnestangen syd for fugletårnet, angitt som sone 2 på ferdselskartet, er all ferdsel forbudt hele året, med unntak av ferdsel på sti oppmerket av forvaltningsmyndigheten.*

4.2.5 *På øyene Karte og Rossholmsand, angitt som sone 3 på ferdselskartet, er ilandstigning forbudt i perioden fra og med 15. mai til og med 15. august.*

Forskrift 29.6.1983 nr. 4313 om jakt i Nordre Øyeren naturreservat oppheves.

III

Endringene trer i kraft 1. januar 2013.

Videre saksbehandling

Fylkesmannen bes om å kunngjøre endringene lokalt, og innarbeide forskriftsendringene i forvaltningsplanen for Nordre Øyeren naturreservat og Sørumsneset naturreservat. Direktoratet for naturforvaltning vil sende endringen til kunngjøring i Norsk Lovtidend og tinglyse vernet på eiendommene som inntas i verneforskriften punkt II.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

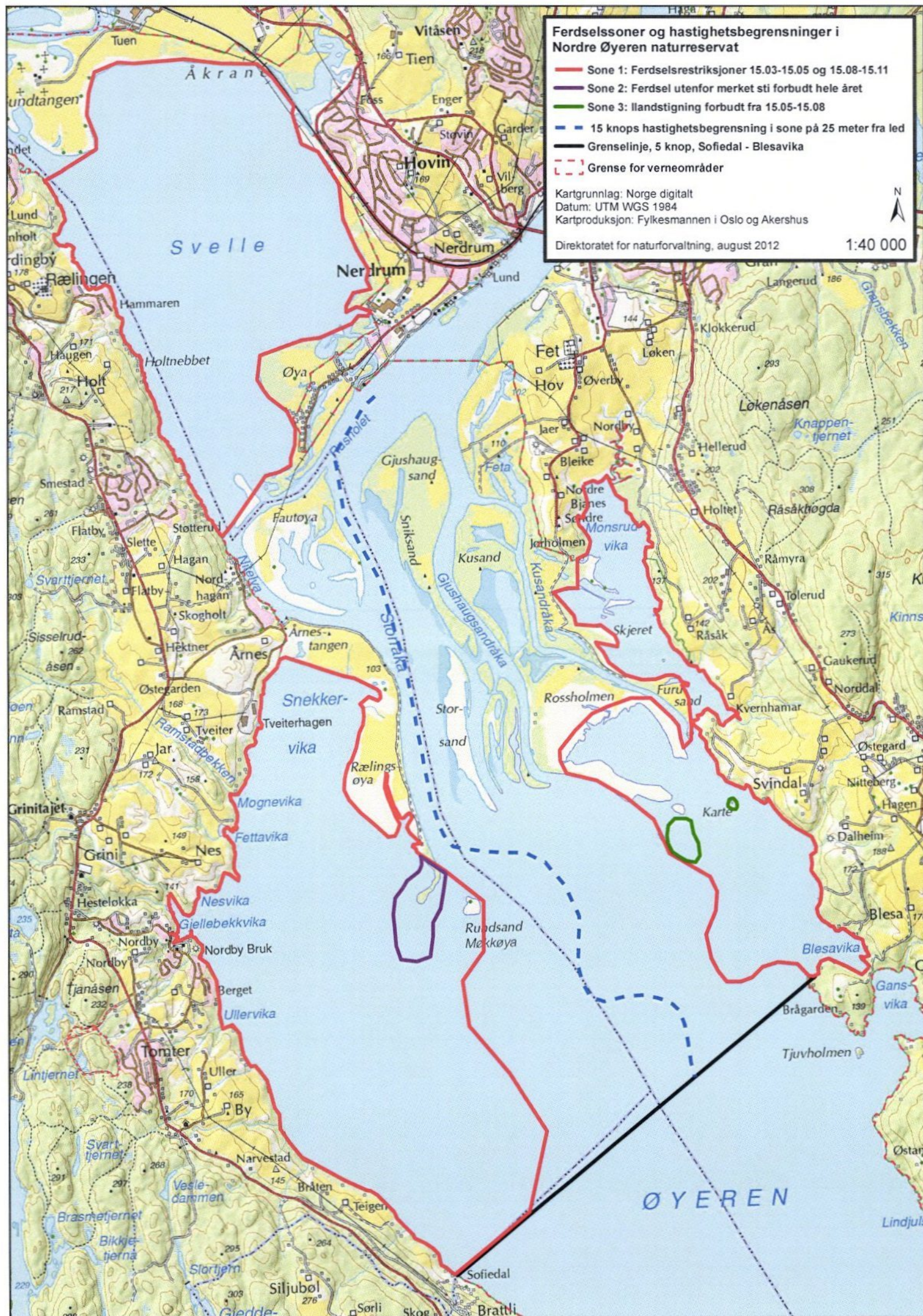
Berit Lein

Direktør avdeling for naturbruk og vern

Knut Fossum

Kopi til:

Miljøverndepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	Oslo
Norges Jeger- og	Postboks 94	1378	Nesbru
Fiskerforbund			

Forskrift om fredning av Nordre Øyeren naturreservat, Enebakk, Fet og Rælingen kommuner, Akershus.

Fastsatt ved kgl.res. 5. desember 1975 i medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8 jfr. § 10. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret 28. oktober 1988 nr. 946, 24. juni 1993 nr. 633. Endret av Direktoratet for naturforvaltning 13.11.2012.

I

I medhold av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63 § 8, jfr. § 10, er nordre del av Øyeren og Svellet med tilhørende deltalandskap og våtmarker, beliggende i Enebakk, Fet og Rælingen kommuner, Akershus fylke, ved kgl.res. 5. desember 1975 fredet under betegnelsen "Nordre Øyeren naturreservat"

Det fredete området er på tilsammen ca. 62,6 km². Herav utgjør landarealet ca. 7,5 km² og vannarealet ca. 55,1 km².

II

Reservatet berører følgende gnr./bnr.:

Enebakk kommune:

1/2, 1/2, 1/13, 1/14, 1/16, 2/5, 2/14, 7/7, 7/8, 7/9, 7/10, 7/38, 8/19, 11/1, 11/5, 11/7, 12/1, 12/4, 12/6, 13/1, 14/1, 14/3, 14/4, 14/6, 14/7, 15/1, 15/7, 16/1, 16/2, 16/3, 16/10, 16/11, 17/2, 17/5, 17/7, 18/1, 18/2, 20/1.

Fet kommune:

6/2, 7/1, 8/1, 9/1, 9/3, 9/4, 9/9, 10/1, 11/1, 11/12, 11/13, 11/14, 11/15, 12/11, 12/2, 12/4, 12/6, 12/10, 12/18, 13/2, 13/3, 13/4, 13/5, 13/17, 13/21, 14/1, 14/10, 15/2, 15/3, 15/5, 15/29, 15/30, 15/31, 16/1, 16/2, 16/4, 16/5, 16/28, 18/7, 18/15, 18/22, 18/26, 19/11, 19/22, 20/9, 21/7, 27/1, 29/11, 29/15, 33/4, 33/9, 30/10, 30/12, 40/3, 41/11, 41/5, 41/28, 41/29, 42/1, 43/4, 44/1, 44/2, 44/3, 44/5, 44/6, 44/8, 45/1, 45/3, 45/4, 45/5, 45/6, 45/7, 45/10, 46/2, 46/3, 47/1, 47/2, 48/1, 48/4, 48/6, 48/8, 48/9, 46/14, 49/4, 49/6, 49/7, 49/8, 50/1, 51/1, 51/2, 51/8, 52/4, 52/5, 52/6, 52/7, 52/9, 52/12, 53/1, 53/2, 53/4, 54/3, 54/4, 58/1, 59/17, 60/1, 60/2, 61/1, 61/2, 61/3, 63/3, 63/4, 63/5, 65/8, 66/1, 66/2, 66/3, 66/4, 67/2, 67/3, 67/4, 68/1, 68/2, 76/1, 76/6, 76/8, 76/9, 76/10, 77/8, 78/1, 89/2, 92/1, 104/1, 111/2, 111/3, 111/4, 111/5, 111/6, 111/7, 111/8, 111/9, 111/10, 111/11.

Reservatet omfatter også Kavringen

Rælingen kommune:

76/1, 76/2, 77/1, 77/3, 78/1, 79/1, 80/1, 80/4, 80/7, 81/4, 81/7, 81/9, 81/10, 81/71, 82/1, 82/15, 82/46, 83/1, 83/10, 83/12, 83/13, 84/2, 85/1, 85/2, 86/1, 86/8, 87/1, 87/2, 87/4, 87/6, 87/7, 87/9, 87/10, 87/24, 87/25, 87/28, 88/2, 88/3, 88/10, 89/3, 90/1, 91/1, 91/3, 92/1, 92/4, 92/6, 93/1, 93/69, 94/1, 94/6, 94/7, 94/9, 94/21, 95/1, 96/6, 96/13, 97/2, 98/1, 98/2, 98/3, 98/4, 98/8, 98/9, 98/24, 98/74, 98/79, 98/84, 99/1, 99/13, 99/14, 101/1, 101/8, 101/11, 101/19, 101/21, 101/29, 101/98, 102/1, 103/4, 103/240, 104/8, 104/322, 104/376, 107/3, 107/4, 107/5, 108/1, 108/2, 108/3, 108/4, 108/5, 108/6, 108/7, 108/8, 108/9, 108/10, 108/11, 108/12.

Naturreservatet har følgende avgrensing:

Grensen går fra utgangspunktet midt i elvemøtet mellom Leirelva og Nitelva, mot sør-sørvest rett til spissen av ytterste odde på Åmottangen i Rælingen. Videre følger grensen strandlinjen (grense for normal vannstand = 101,43 m.o.h.) sørover til Årnestangen, tangerer industrivei over til Snekkervika, herfra følger grensen Øyerens vestre strandlinje helt sør til Skøyen i Enebakk. Her går grensen tvers over Øyeren til Østre strandlinje (langs forbindelseslinjen mellom UTM-punktene 237.290 og 259.290 på kartblad Fet i serien M 711, målestokk 1:50.000). Videre følger grensen Øyerens østre strandlinje

(ved normalvannstand) nordover til et punkt innerst på Jørholmen ved Monsrudvika merket « 6 » på kartet nordre Øyeren naturreservat (Nordre del) av 1. november 1974 i målestokk 1:5000. Herfra følges forskjellige markslags- og eiendomsgrenser over land øst for Fetta og nordover til Hovsevja fram til et punkt hvor grensa dreier vestover etter eiendomsgrensa til Prestestranda ved Glommas østside som angitt på nevnte kart i M 1:50.000. Deretter krysser grensen Glomma langs forbindelseslinjen mellom UTM-punktene 204.440 og 196.440 (samme kartblad som nevnt ovenfor i M 1:50.000) over til Lertangen på øya. Herfra følges dels strandlinjen og dels kraftlinje sørover til den sørligste boligbebyggelsen på øya. Videre går grensa nordover langs boligbebyggelse, kraftlinje og strandlinje fram til industrigjerde som følges vest for J. E. Ekornes Fabrikker i rett linje fram til skjæringspunktet med kraftlinje. Herfra går grensa i rett linje omtrent mot nordvest over Hovinstrand fram til nytt skjæringspunkt med kraftlinje, videre vinkler grensen langs eiendomsgrense inn mot jernbanen, grensen følger så jernbanen til et punkt ved Balnesstrand hvor jernbanen krysses. Herfra følger grensen Nerdrumsveien og riksvei 22 rundt grundtvannsområdet ved Merkja, videre følges diverse markslagsgrenser tilbake til der hvor forlengelsen av Skolevegen møter jernbanen. grensen følger deretter delvis jernbanen, delvis kraftlinje og eiendomsgrense sør for Tuen Bruk, herfra går grensen til et punkt midt i Leirelva og følger denne nedover i kommunegrensen mellom Fet og Skedsmo tilbake til utgangspunktet.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka, og viktige grensepunkter koordinatfestes.

Grensene for nordre del av naturreservatet (fra og med Rundsand) er inntegnet på kart i målestokk 1:5.000.

Grensene for hele reservatet er inntegnet på kart i målestokk 1:50.000. Kopier av disse kartene (datert Oslo, 1/11 1974) oppbevares i Miljøverndepartementet, hos fylkesmannen i Oslo og Akershus og i Enebakk, Fet, Rælingen og Skedsmo kommuner.

Grensene for ferdselssonene i kap. IV nr. 4.2 fremgår av kart i målestokk 1:40 000 datert Direktoratet for naturforvaltning august 2012.

III

Formålet med fredningen er å bevare Norges største innlandsdelta med dets varierte plante og dyresamfunn.

IV

For reservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. *Plante- og dyrelivet*
 - 1.1 Vegetasjon på land og i vann er fredet mot all skade og ødeleggelse som ikke følger av tillatt ferdsel eller annen virksomhet nevnt under punktene 4 – 5 nedenfor.
 - 1.2 Ville pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir, egg og unger, er fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art. I reservatet er all jakt forbudt. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser for jakt.
 - 1.3 Nye plante- og dyrearter må ikke utsettes i området.
2. *Anleggsvirksomhet m.v.*
 - 2.1 Oppføring av bygninger og anlegg, herunder veier og faste innretninger, samt legging av jordkabler er ikke tillatt. Nye luftledninger må ikke framføres over området.
 - 2.2 Inngrep i grunnen, herunder uttak av masse, oppfylling og tørrlegging er forbudt. Henlegging av avfall er ikke tillatt.
3. *Forurensninger*

3.1 Forsøpling, ny utføring av kloakk, utslipp av giftstoffer, oljeholdige væsker, bruk av kjemiske bekjempningsmidler og lignende er ikke tillatt.

3.2 Gjødsling er bare tillatt på dyrket mark, slåtteland og kulturbeite.

4. *Ferdsel – Fiske*

4.1 *Hele verneområdet*

4.1.1 All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om ferdselen i området.

4.1.2 Motorisert ferdsel til lands er forbudt. Forbudet gjelder også på islagte vann.

4.1.3 Bruk av vannscooter og lignende vannjetdrevne fartøy er forbudt. Landing med luftfartøy og lavtflygning under 300 meter er forbudt.

4.1.4 Bruk av motoriserte modellfly, modellbåter og lignende er forbudt.

4.1.5 Fiske er tillatt i samsvar med gjeldende lovverk så fremt det ikke er i strid med bestemmelser i verneforskriften.

4.1.6 Det er båndtvang for hund hele året.

4.1.7 Forbudet i 4.1.2 gjelder ikke for motorisert ferdsel i landbruksøyemed og annen virksomhet nevnt i kap. IV nr. 5.

4.1.8 Ferdselsbestemmelsene i nr. 4 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

4.2 *Områder med særlige ferdselsbegrensninger*

4.2.1 Nord for fastsatt grenselinje mellom Sofiedal – Blesavika er høyeste tillatte hastighet for motordrevne fartøyer til vanns 5 knop. I en sone på 25 meter på begge sider av merket båtled fastsatt av forvaltningsmyndigheten, fra grenselinjen nord på Gjushaugsand til grenselinjen Sofiedal – Blesavika, er høyeste tillatte hastighet 15 knop.

4.2.2 I områdene Svelle, Snekkervika og Monsrudvika med området sør for Rossholmen, angitt som sone 1 på ferdselskartet, er det i periodene fra og med 15. mars til og med 15. mai og fra og med 15. august til og med 15. november forbud mot all ferdsel på land, inkludert ferdsel på tørrlagte mudderbankområder, og all ferdsel på sjø, herunder bruk av motorbåt, kano, kajakk, surfebrett, seilbrett, kite og lignende.

4.2.3 Forbudet i 4.2.2 gjelder ikke for:

- a. Ferdsel på sjø med motorbåt og lignende farkost som nevnt i 4.2.2 i en sone på 25 meter på begge sider av merket båtled fastsatt av forvaltningsmyndigheten.
- b. ferdsel med båt og lignende farkost som nevnt i 4.2.2 mellom eksisterende fortøyningsplass på fastland og merket båtled.
- c. ferdsel i landbruksvirksomhet og annen virksomhet nevnt i kap. IV nr. 5.

4.2.4 I et område på søndre del av Årnestangen syd for fugletårnet, angitt som sone 2 på ferdselskartet, er all ferdsel forbudt hele året, med unntak av ferdsel på sti oppmerket av forvaltningsmyndigheten.

4.2.5 På øyene Karte og Rossholmsand, angitt som sone 3 på ferdselskartet, er ilandstigning forbudt i perioden fra og med 15. mai til og med 15. august.

5. *Unntaksbestemmelser.*

5.1 *Landbruk*

5.1.1 Dyrket mark, slåtteland og kulturbeite kan fortsatt nyttes til jordbruksformål. Beite kan foregå som tidligere.

- 5.1.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til grasbrenning om våren.
 - 5.1.3 Det er tillatt å nytte bekjempningsmidler i fareklasse "c" for jordbruksformål.
 - 5.1.4 Grunneierne kan fjerne vegetasjon som representerer helsefare for mennesker og dyr og vertsplanter for skadeorganismer i landbruket.
 - 5.1.5 I kanten av jordbruksområdet kan grunneierne fjerne trær, busker og kratt som er til ulempe for jordbruksdriften og i nærheten av boliger fjerne vegetasjon som virker sjenerende på bomiljøet.
 - 5.1.6 Det er tillatt å vedlikeholde eller fornye grøftenett på dyrket mark, slåtteland og kulturbeite.
 - 5.1.7 Vedlikehold av eksisterende gjerder og vanningsanlegg er tillatt. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av nye gjerder og vanningsanlegg når dette ikke er i strid med verneinteressene.
 - 5.1.8 Grunneierne kan til eget husbehov hogge trevirke til ved, gjerdestolper og lignende, unntatt på øyene Gjushaugsand og Kusand.
- 5.2 Tekniske arbeider m.v
- 5.2.1 Fredningsbestemmelsene skal ikke være til hinder for drift og vedlikehold av:
 - a. Eksisterende jernbane og veier
 - b. Eksisterende kraftlinjer, og rydding av kratt under disse
 - c. Brygger og båtfester. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til opparbeiding av nye båtfester.
 - d. Militære anlegg og transport til disse.
 - 5.2.2 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utslipp som er godkjent av forurensningsmyndighetene i medhold av gjeldende lover og forskrifter.
- 5.3 Skjøtsel – Generelle unntak
- 5.3.1. Skjøtsel som er nødvendig for å oppfylle formålet med fredningen skal utføres av forvaltningsmyndigheten eller av den forvaltningsmyndigheten bestemmer. Skjøtselen skal skje etter plan godkjent av forvaltningsmyndigheten.
 - 5.3.2. Forvaltningsmyndighetene kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene for vitenskapelige undersøkelser og arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller, dersom det ikke strir mot formålet med fredningen.

V

Disse fredningsbestemmelsene forvaltes av fylkesmannen i Oslo og Akershus i samråd med Miljøverndepartementet.

VI

Den myndighet kongen har etter naturvernlovens § 10 om skjøtsel, etter § 8 jfr.21 til å gi bestemmelser om merking av fredninger m.v. og om forbud mot jakt, etter § 22 til å forby ferdsel og etter § 23 til å gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene delegeres til Miljøverndepartementet.

VII

Disse forskrifter trer i kraft fra og med 1. januar 1976.